

VERENIGINGSBOX

**OMGAAN MET GRENSOVERSCHRIJDEND
GEDRAG**

Als vereniging wil je een veilige en prettige omgeving voor iedereen

Hier ligt een belangrijke taak voor bestuurders en trainers/coaches. Hoe voorkom je ongewenst gedrag, zoals pesten, discriminatie en seksuele intimidatie? En als het zich voordoet: hoe handel je dan?

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag in de sport is elke vorm van gedrag of toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, die:

- door de persoon die het ondergaat als gedwongen en/of ongewenst wordt ervaren;
- als doel of gevolg heeft de waardigheid van de persoon aan te tasten;
- plaatsvindt onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met het beoefenen van de sport en waarin de spelregels of reglementen niet voorzien.

Van grensoverschrijdend gedrag is in het bijzonder sprake wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende, sociaal onveilige of kwetsende situatie wordt gecreëerd. De ervaring van de sporter is daarbij leidend. Dit wil zeggen: zodra een sporter zegt ongewenst gedrag te ervaren, dan moet je deze uiting serieus nemen.

Globaal gezien onderscheiden we een aantal soorten grensoverschrijdend gedrag: pesten, discriminatie, seksuele intimidatie, bedreiging, belediging en mishandeling.

Wat is pestgedrag?

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn kinderen min of meer aan elkaar gewaagd. Het gebeurt in een veilige sfeer. Pesten is bedreigend en systematisch. Bij pestgedrag voelt een kind zich ongelukkig:

- door de confrontatie met vervelend of agressief gedrag;
- doordat het buitengesloten wordt.

Hoe herken je pesten?

Soms zie je dat kinderen worden uitgescholden, vernederd of fysiek belaagd. Maar vaak is pestgedrag niet zichtbaar. Je ziet dan wel dat een sporter:

- meer teruggetrokken is;
- zich angstig en onzeker gedraagt;
- niet meer enthousiast meedoet in het team of de groep.

Pestgedrag vindt plaats op en rond de sportlocatie of online via social media. Wees je hier als vereniging van bewust.

Wat is discriminatie?

Discriminatie is een vorm van uitsluiting, vijandige bejegening, bedreiging of geweld op basis van herkomst, kleur, ras, godsdienst of seksuele gerichtheid van de ander. Realiseer je als bestuurder dat discriminatie ook bij je eigen vereniging kan voorkomen. Het is niet altijd zichtbaar of een homoseksuele sporter of iemand met een andere huidskleur zich veilig voelt. Maak dit bespreekbaar door aan het begin van het seizoen bij het maken van afspraken expliciet te benoemen dat iedereen welkom is bij de vereniging en treedt op bij ongewenste opmerkingen en grappen (zie ook *Verenigingsregels*).

Discriminatie is een gevoelig onderwerp, maar spreek leden desondanks aan op deze vorm van grensoverschrijdend gedrag. Als iemand niet aangesproken wordt, lijkt het alsof discriminerend gedrag binnen de vereniging acceptabel is. Wat begint met enkele foute grapjes kan uitmonden in een onveilige sfeer waarin mensen niet langer plezierig sporten of niet zichzelf durven zijn.

Wat is seksuele intimidatie?

Seksuele intimidatie komt helaas ook voor binnen sportverenigingen. Denk aan trainers of verzorgers die seksuele toenadering zoeken, bijvoorbeeld bij jeugdsporters of sporters met een verstandelijke handicap. Of denk aan seksueel ongewenst gedrag tussen sporters onderling. Het kan gaan om kleine vormen, om seksueel getinte opmerkingen, maar ook om structureel misbruik. Als het zich voordoet kan het voor de slachtoffers en de sportomgeving ingrijpende gevolgen hebben.

Bij seksuele intimidatie is het van groot belang aparte maatregelen te nemen. Ga daarbij zorgvuldig te werk. Op de achterkant van deze kaart vind je hierover meer informatie.

Voorbeeld: Stappenplan Preventie en aanpak grensoverschrijdend gedrag

Stap 1. Leg verenigingsregels vast

Stel met elkaar vast welk gedrag je binnen de vereniging wilt zien en leg dit vast in verenigingsregels of gedragsregels. Zorg dat deze bij alle leden bekend zijn. Hiermee wordt gedrag bespreekbaar en kun je optreden als regels overschreden worden. Belangrijk daarbij zijn de gedragsregels voor begeleiders (van NOC*NSF) die in het tuchtrecht van elke sportbond staan.

Stap 2. Voer aannamebeleid voor nieuwe vrijwilligers

Vraag nieuwe vrijwilligers een *Verklaring Omtrent Gedrag*. Dit kan meestal gratis na aanmelding via www.gratisvog.nl. Houd een kennismakingsgesprek en check referenties. Zorg er ook voor dat vrijwilligers vallen onder het tuchtrecht van de bond, door ze lid te maken of een Verklaring Onderwerping Tuchtrecht te laten tekenen.

Stap 3. Stel een vertrouwenscontactpersoon aan

Zorg dat leden van je vereniging als zich problemen voordoen altijd terecht kunnen bij een vertrouwenscontactpersoon. Vraag bij de vertrouwenscontactpersoon van je bond naar meer informatie of kijk op nocnsf.nl/vertrouwenscontactpersoon. Heeft je vereniging zelf geen functionaris? Zet dan voor leden een duidelijke link op je site naar de vertrouwenscontactpersoon van je sportbond en/of het Vertrouwenspunt Sport.

Stap 4. Onderneem actie bij signalen of klachten

Zorg dat iemand actie onderneemt bij signalen of klachten over grensoverschrijdend gedrag. De vertrouwenscontactpersoon speelt hierin een centrale rol. Iedereen in de club moet alert zijn op signalen en ze serieus nemen. Val terug op de regels binnen de vereniging en bond.

Stap 5. Communiceer zorgvuldig over het beleid

Communiceer zorgvuldig over het beleid van je vereniging op het gebied van grensoverschrijdend gedrag. Wanneer je als bestuur duidelijk maakt dat je bepaald gedrag niet tolereert, dan draagt dat bij aan een gevoel van veiligheid (zie ook *Sanctiebeleid* en *Meldingsformulier*).

Stap 6. Informeer bezoekers

Als bestuur ben je ook verantwoordelijk voor het gedrag van bezoekers. Informeer bezoekers daarom over gewenst gedrag en onderneem actie indien nodig (zie *Ontvangst op de vereniging*). Soms is communicatie nodig met het bestuur van de andere vereniging of de bond.

Wat doe je bij signalen?

Wordt jouw vereniging geconfronteerd met een geval van seksuele intimidatie of ander grensoverschrijdend gedrag? Of zijn er vermoedens of twijfels? Dan adviseren wij dringend contact op te nemen met de vertrouwenscontactpersoon van je bond of het Vertrouwenspunt Sport (0900 - 202 55 90). Hier kun je terecht voor een eerste opvang en advies. Bovendien kun je gekoppeld worden aan een vertrouwenspersoon of adviseur van NOC*NSF. Deze vertrouwenspersonen geven uitgebreidere ondersteuning en advies bij incidenten, aan zowel slachtoffers, beschuldigen als de betrokken sportorganisaties.

Win altijd advies in!

Wij adviseren dringend om eerst advies in te winnen via bovengenoemd punt en zorgvuldig te zijn met het opleggen van (voorlopige) sancties of het communiceren over de zaak. Zie www.nocnsf.nl/grensoverschrijdendgedrag voor uitgebreidere informatie. Ook vind je hier een toolkit die je kan ondersteunen bij het maken van beleid, een kalender met trainingen voor vertrouwenscontactpersonen, bijscholingen voor trainers en informatiemateriaal per doelgroep.